

Тандалт судалгаа

УДИРДАГЧ:
Ц.Нямсүрэн,
ФУ-ны доктор,
ЭМНАНУТ-ийн
эрхлэгч

УДИРДАГЧ:
Д.Даваалхам,
АУ-ны доктор,
профессор,
АШУУИС, НЭМС-
ийн захирал

СУДАЛГААНЫ БАГИЙН ГИШҮҮД:

А.Ган-Эрдэнэ, ТУ-ны магистр, АШУУИС, НЭМС,
ЭМНАНУТ багш Ч.Өнөрцэцэг, НЭМУ-ны магистр,
АШУУИС, НЭМС, УСАУТ багш

Х.Нансалмаа, Сэтгэл судлалын магистр, АШУУИС,
НЭМС, ЭМНАНУТ багш Б.Билэгт, Математикийн
ухааны магистр, АШУУИС, НЭМС, ЭБСТ багш

Д.Оюунбилэг, АУ-ны доктор, АШУУИС, НЭМС,
ЭМНАНУТ багш Г.Надмидцэрэн, АУ-ны магистр,
АШУУИС, НЭМС, ЭМНАНУТ багш

Д.Авирмэд, ФУ-ны магистр, АШУУИС, НЭМС,
ЭМНАНУТ багш Г.Золжаргалан, НА-ын магистр,
АШУУИС, НЭМС, ЭМНАНУТ багш

Б.Дагзмаа, ФУ-ны доктор, профессор, МУИС, ШУС,
ФШСТ

Д.Даваалхам, АУ-ны доктор, профессор, АШУУИС,
НЭМС-ийн захирал П.Анузаяа, ДЭМБ, мэргэжилтэн

Ц.Жаргалан, ДЭМБ, харилцааны мэргэжилтэн
О.Дашпагам, ХӨСҮТ, Дархлаажуулалтын албаны
дарга

КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх иргэд болон эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэг, хандлага, дадал

Вакцины талаарх мэдлэг, хандлага, дадал

Судалгааг гүйцэтгэснээр вакцинжуулах үйл ажиллагааг үр дүнтэй хэрэгжүүлэхэд эрүүл мэндийн байгууллага болон шийдвэр гаргагчдад шаардлагатай нотлох баримт, мэдээллийн бааз суурь бий болно.

ҮНДЭСЛЭЛ

Коронавируст халдвар (КОВИД-19) гарсан цагаас эхлэн дэлхий нийтээр вакцины талаар ярьж, судалгаа, үйлдвэрлэл эхэлж, 2021 оны 2 сарын 25-ны байдлаар 251 вакцин бүтээх шатандаа байгаа бөгөөд үүнээс эмнэлзүйн туршилтын шатанд 73 вакцин байгаа бол 9 төрлийн вакциныг дэлхийн улс орнуудад 216 сая тун хийснээс 129 сая хүн 2 тун хийлгэжээ.

КОВИД-19-ийн халдварын шинж тэмдэг болон эмчилгээний талаарх мэдлэгийг тодорхойлсон судалгаагаар Монголчуудын 51% нь КОВИД-19-ийн халдварын 3 ба түүнээс дээш шинж тэмдгийг мэдэж байсан бол 3% нь ямар ч мэдээлэлгүй байсан байна. Мөн иргэдийн 37% нь вакцинаас өөр сэргийлэх сайн арга байхгүй гэж үзжээ. Иргэд ойролцоогоор 25000 төгрөгийг вакцин хийлгэхэд зарцуулж чадна гэж хариулжээ.

Манай улс иргэдээ коронавируст халдвар (КОВИД-19) вирусийн эсрэг вакцинд хамруулах төлөвлөгөө гарган Дэлхийн банк болон бусад донор байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна. 2021 оны 07 сарын 1-нээс өмнө нийт иргэдийнхээ 60 хувийг вакцинжуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна. Вакцинжуулалтад иргэдийг шуурхай, үр дүнтэй хамруулахын тулд

иргэд болон эрүүл мэндийн ажилтнуудын КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины мэдлэг, хандлага, дадлыг үнэлэх хэрэгцээ үүсч байна.

КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд хийгээд нийт хүн амын мэдлэг, хандлага, дадлыг тогтоох нь Монгол улсад КОВИД-19-ийн эсрэг вакциныг анхлан нэвтрүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай юм. Энэ нь эрүүл мэндийн мэргэжилтэн, олон нийттэй КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх санаа зовж, тулгамдаж буй асуудлыг шийдэх, итгэлцэл бий болгох, вакцинд итгэх байдлыг нэмэгдүүлэх, эрүүл мэндийн байгууллагын мэргэжилтэн, шийдвэр гаргагчдад нотолгоонд суурилсан зөвлөмж өгөхөд туслах болно.

ЗОРИЛГО

Судалгааны зорилго нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх иргэд, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэг, хандлага, дадлыг тодорхойлж, эрүүл мэндийн байгууллагын мэргэжилтэн, шийдвэр гаргагчдад зориулсан зөвлөмж боловсруулахад оршино.

ЗОРИЛТ

1. КОВИД-19-ийн вакцины талаарх иргэдийн мэдлэг хандлага, дадлыг судлах
2. КОВИД-19-ийн вакцины талаарх эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэг хандлага, дадлыг судлах
3. Эрүүл мэндийн байгууллага, шийдвэр гаргагчдад зөвлөмж боловсруулах

АРГА ЗҮЙ

Судалгаанд хамрагдах түүвэр хүн амыг тодорхойлохын тулд Монгол улсын нийт хүн амыг хот, хөдөө болон газарзүйн байршлаар нь 4 бүс (Баруун бүс, Хангайн бүс, Төвийн бүс, Зүүн бүс) Улаанбаатар хотод хувааж КОВИД-19-ийн голомтот халдвар

гарсан болон гараагүй бүсээс таван аймаг, Улаанбаатар хотын төвийн болон захын дүүргүүдээс нийт 6 дүүргийг энгийн санамсаргүй түүврийн аргаар сонгон асуумж ашиглан агшингийн судалгааны аргаар гүйцэтгэв. Иргэд болон эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн мэдлэгийн түвшнийг сайн, дунд, муу, хандлагыг эерэг болон сөрөг гэсэн үнэлгээгээр үнэлэв.

ДҮГНЭЛТ

1. Иргэдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдлэг Иргэдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдлэг дундаж түвшинд (мэдлэг сайтай 22.5%, дунд 48.1%, хангалтгүй 29.4%) байна. Иргэдийн хувьд мэдлэгийн ялгаа нь хот хөдөө, нас хүйсийн хувьд ялгаагүй байна. Иргэдийн хувьд тус вакцины чанар, аюулгүй байдал, гаж нөлөө, хадгалалт тээвэрлэлт болон вакцинжуулалтын зохион байгуулалтын талаар мэдээлэл авах сонирхолтой байна.

Иргэд вакцин хийлгэхэд болон хийлгэсний анхаарч хэрэгжүүлэх шаардлагатай зүйлсээс эсрэг заалттай эсэхийг эмчид хэлэх, маск зүүх, цахим бүртгэлд бүртгүүлэх, вакцины дараа ерөнхий болон хэсэг газрын урвал үзүүлж болох зэрэг мэдээллийг хоёр хүн тутмын нэг нь мэдэж байгаа боловч хүн хоорондын зай барих, дулаан хувцаслаж ирэх, гарын эрүүл ахуйг сахих, вакцины дараа анхаарч хэрэгжүүлэх зүйлс болон зарим урвалын талаар (хоолонд дургүй болох, бөөлжих, чичрэх, ядрах г.м.) мэдлэг хангалтгүй байна.

Иргэдийн дунд КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаар мэдээлэл авах хэрэгцээ өндөр (73.3%) байна. Иргэд ихэвчлэн олон нийтийн телевиз (48.6%), цахим орчин (39.7%) тэр дундаа фейсбүүк (facebook), цахим мэдээллийн сайтуудаас КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдээлэл авч байна. Иргэд КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдээллийг богино видео хэлбэрээр авахыг илүүд үзэж байна.

Цахим орчин, найз нөхдөөсөө мэдээлэл авдаг иргэдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцинд эргэлзэх байдал өндөр (39.7%) байгаа бөгөөд вакцинжуулалтыг иргэдийн сонголтоор сайн дураар хийлгэх нь зөв гэж үзэж байна.

2. Иргэдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх хандлага Судалгаанд хамрагдсан иргэдийн вакцины

ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрөх байдал өндөр (91.3%) байна. Вакциныг хүлээн зөвшөөрдөг, ач холбогдолтой гэж үздэг, сайн дурын вакцинд хамрагддаг иргэдийн хувьд КОВИД-19-ийн эсрэг вакцинд эерэг хандлагатай байна. Харин Монгол улсын 2 хүн тутмын нэг нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцин хийлгэх хүсэлтэй байгаа бол 40 орчим хувь нь эргэлзэж байна. Иргэдийн вакцин хийлгэхээс татгалзаж буй гол шалтгаан нь вакцины чанар, аюулгүй байдалд эргэлзэж байгаагаар холбоотой бол вакцин хийлгэхэд эмч, эмнэлгийн ажилтны зөвлөгөө, нөлөөлөл өндөр байна. Иргэд КОВИД-19-ийн эсрэг вакцинжуулалтын үр дүнд хэвийн ажиллаж, суралцах боломж бүрдэнэ гэсэн хүлээлттэй байна.

3. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдлэг КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдээллийг эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн хувьд Засгийн Газар, Улсын Онцгой комиссын мэдээлэл болон ДЭМБ-ын албан эх сурвалжаас авч байна. Эдгээр мэдээллийг нийгмийн сүлжээ (Facebook, Twitter), телевиз болон ажлын хамт олноос авч байна. Судалгаанд оролцсон эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн мэргэжлийн сэтгүүлд хэвлэгдсэн судалгааны үр дүнтэй танилцах, мэдээлэл авах байдал бага байна. КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаар дунд түвшний мэдлэгтэй эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд цаашид энэ чиглэлийн сургалтад хамрагдах, мэдээлэл авах

хүсэлтэй байна. Мөн хөдөө орон нутгийн эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдэд сургалт мэдээллийн хэрэгцээ илүү байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд богино видео, онлайн сургалт, гарын авлагаас КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдээлэл авахыг илүүд үзэж байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн 85.1% нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдлэгийн түвшин дундаас дээш буюу сайн байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн боловсролын түвшин дээшлэх тусам КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх мэдлэгийн түвшин нэмэгдэж байна. Их эмч болон Эрүүл ахуйч, НЭМ, тархвар судлаач нарын мэдлэгийн түвшинг сувилагч, лаборант, бусад мэргэжилтнүүдтэй харьцуулахад статистик ач холбогдол бүхий ялгаатай өндөр байна. Вакцинатор сувилагч нарын мэдлэгийн түвшин нь тасгийн болон амбулаторийн сувилагч нарынхаас илүү сайн байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн 54.3% нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх сургалтад хамрагдсан байна. КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины сургалтад хамрагдсан эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд мэдлэг сайн байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн 71.6% нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины ач холбогдлыг хүн амын дунд КОВИД-19-

ийн тархалтыг бууруулна гэж үзэж байна. Судалгаанд оролцсон 10 мэргэжилтэн тутмын 5-7 нь КОВИД-19-ийн эсрэг вакцин нь халдвараас сэргийлэх, өвчний тархалтыг бууруулах, эсрэг дархлаатай болгох, өвчний хүндрэл, нас баралт сэргийлэх зэрэг ач холбогдолтой гэж үзэж байна.

4. Эмч мэргэжилтнүүдийн КОВИД-19-ийн эсрэг вакцины талаарх хандлага, дадал Судалгаанд оролцсон эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн 10 хүн тутмын 9 нь вакцинд эерэг хандлагатай байна. Судалгаанд оролцогчдын сайн дурын дархлаажуулалтад хамрагдаж томуу, гепатит В, улаанбурхан гэх мэт вакцинд хамрагдах дадал суусан байна. Нийт оролцогчдын ихэнх (97.3%) нь вакцинд эерэг ханддаг, цар тахлын нөхцөл байдалд КОВИД-19-ийн эсрэг вакциныг 67% хийлгэнэ, харин 21.1% нь эргэлзэж байгаагаа илэрхийлж байна. Эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдийн 10 хүн тутмын 1 нь хамрагдахгүй гэж үзэж байна. Коронавируст халдварын хариу арга хэмжээний багт одоо ажиллаж байгаа болон цаашид ажиллах эмч, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд вакцинжуулалтад хамрагдах хандлага давамгайлж байна.

